Présidence: M. Lucien Weiler, Président

Sommaire

1. 5967 - Projet de révision de l'article 34 de la Constitution

- *Rapport de la Commission des Institutions et de la Révision constitutionnelle: M. Paul-Henri Meyers*
- *Discussion générale: Mme Colette Flesch, M. Alex Bodry, M. Félix Braz, Mme Lydie Err, M. Jacques-Yves Henckes, M. Jean Asselborn, Vice-Premier Ministre*
- *Second vote constitutionnel*

2. 5850 - Projet de loi portant approbation de l'Accord de stabilisation et d'association entre les Communautés européennes et leurs États membres, d'une part, et la République du Monténégro, d'autre part et de l'Acte final, signés à Luxembourg, le 15 octobre 2007

- *Rapport de la Commission des Affaires étrangères et européennes, de la Défense, de la Coopération et de l'Immigration: M. Marc Angel*
- *Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel*

3. 5964 - Projet de loi portant approbation de l'Accord relatif à la participation de la République de Bulgarie et de la Roumanie à l'Espace économique européen ainsi que de l'Acte final, signés à Bruxelles, le 25 juillet 2007

- *Rapport de la Commission des Affaires étrangères et européennes, de la Défense, de la Coopération et de l'Immigration: M. Marc Angel*
- *Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel*

Au banc du Gouvernement se trouve: M. Jean Asselborn, Vice-Premier Ministre.

(Début de la séance publique à 14.31 heures)

M. le Président.- D'Sitzung ass op.

Huet d'Regierung der Chamber iergendwellech Matdeelungen ze maachen?

M. Jean Asselborn, *Vice-Premier Ministre.*- Neen, Här President.

M. le Président.- Dir Dammen an Dir Hären, mir kommen dann direkt zum éischte Punkt vun eisem Ordre du jour vun haut de Mëtteg. Dat ass de Projet de révision 5967, d'Ofännerung vum Artikel 34 vun der Verfassung.

Et sief drop higewisen, datt laut Artikel 114 vun eiser Verfassung eng qualifizéiert Majoritéit vun zwee Drëttel vun de Stëmmen erfuedert ass an de Vote par procuration net erlaabt ass.

Mir kommen zur Diskussioun. D'Wuert huet fir d'éischt de Rapporteur vum Projet de révision, den honorabelen Här Paul-Henri Meyers.

1. 5967 - Projet de révision de l'article 34 de la Constitution

Rapport de la Commission des Institutions et de la Révision constitutionnelle

M. Paul-Henri Meyers *(CSV), rapporteur.*- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, den 11. Dezember 2008 hu 56 vu 60 Deputéierten hir Zoustëmmung ginn zu der Ofännerung vum Artikel 34 vun der Verfassung.

No dem Artikel 114 vun der Verfassung, deen d'Prozedur festleet vun de Verfassungsännerungen, muss d'Chamber iwwer all Verfassungsännerung zweemol ofstëmmen. Tëschent der éischter an der zweeter Ofstëmmung mussen dräi Méint ofgewaart ginn. Déi dräi Méint sollen et der Chamber erlaben, hir Entscheedung eventuell ze iwwerdenken. Et ass also en Temps de réflexion supplémentaire.

Déi dräi Méint sinn awer och geduecht nom Artikel 114, datt 25.000 Wieler e Referendum verlaange kënnen, deen iwwert de Verfassungsartikel entscheet, deen d'Chamber an enger éischter Ofstëmmung ugeholl huet.

Haut bei där zweeter Ofstëmmung iwwert den Artikel 34 vun der Verfassung, wëll ech kuerz agoen op de Fong vun der Reform, op d'Form oder d'Prozedur an zum Schluss op d'Resolutioun, déi d'Chamber den 11. Dezember gestëmmt huet.

Wat de Fong vun der Revisioun ugeet, gëtt den Artikel 34 esou ofgeännert, datt an Zukunft d'Gesetzer net méi sanktionéiert ginn, dat heescht, datt de Grand-Duc entbonne gëtt vun der Verflichtung, Gesetzer duerch seng Ënnerschrëft formal guttzeheeschen oder zouzestëmmen. Déi legislativ Aarbecht ass mat dem Vote vun der Chamber ofgeschloss.

D'Motivatioun vun der Revisioun ass am Fong geholl eng dräifach gewiescht: Éischtens, d'Verfassung gëtt un déi politesch Realitéit ugepasst. Den Text vun der Verfassung entsprécht domat no der Revisioun der Praxis vun der legislativer Prozedur, wéi se zënter 1868 ugewant ginn ass.

Zweetens, déi reell Pouvoirë vum Grand-Duc ginn am Fong am Verglach zu där Praxis net geschmälert. Am Géigendeel, de Grand-Duc gëtt duerch dës Ännerung gestäerkt a senge Fonctiounen als Statschef, deen iwwert de Parteien an iwwert de politeschen Diskussioune steet.

Iwwregens huet de Grand-Duc selwer déi Verfassungsännerung an der Chamber abruecht, an en huet a senger Usprooch zum Enn vum Joer sech ausdrécklech zu där Reform bekannt.

Drëttens, d'Parlament ass eleng zoustänneg fir de legislative Beräich. Domat gëtt enger Vermëschung vun de Pouvoiren am legislative Beräich en Enn gesat. D'Gewaltentrennung, esou wéi si an enger moderner Demokratie verlaangt gëtt, kënnt besser an eiser Verfassung zum Ausdrock.

Wat d'Prozedur betrëfft, huet bei dëser Verfassungsännerung fir d'éischt d'Bestëmmung vum Artikel 114 voll a ganz gespillt, déi virgesäit, dass bei enger Verfassungsännerung och e Referendum ka gefrot ginn.

Et kann een aus där Erfahrung vun deem Referendum, deen ugefrot ginn ass, eigentlech dräi Konklusiounen zéien:

Éischtens, de Referendum bei der Verfassungsrevisioun ass eng appropriéiert Prozedur, fir de Bierger un dëser wichteger Entscheedung iwwert d'Verfassung deelhuelen ze loossen.

Zweetens, duerch de Referendum gëtt d'Verfassungsrevisioun an der Öffentlechkeet thematiséiert, d'Informatioun an d'Diskussioun iwwert d'Verfassungsrevisioun erlaabt och dem Bierger, seng Meenung ze soen a sech eng Meenung ze bilden iwwert dës wichteg Entscheedung.

Et muss een allerdéngs sech verschidde Froe stellen am Zesummenhang mat dem Referendum, dee bei dëser Verfassungsännerung ugefrot ginn ass. An zwar éischtens emol muss ee sech d'Fro stellen, ob d'Zuel vun deene Wieler, déi esou e Referendum kënnen ukuerbelen am Gesetz, esou wéi et elo virgesinn ass, ugemooss ass, oder ob een eventuell déi Zuel muss ofänneren am Sënn vun enger Erhéijung.

Une voix.- Très bien!

M. Paul-Henri Meyers *(CSV), rapporteur.*- Zweete Problem, dee sech stellt, dat si gegebenefalls d'Délaien. Et sinn Erfahrunge gesammelt gi mat deenen Délaien, an deenen déi Prozedur vum Referendum kann oflafen. Et muss een also och opgrond vun deenen Erfahrungen déi Délaie réexaminéieren, an eventuell esou upassen, dass se och der Realitéit entspriechen an dass déi Prozedur op eng ugemiessen Aart a Weis ka vir sech goen.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, d'Chamber huet dann den 11. Dezember eng Resolutioun ugeholl, an där d'Kommissioun fir d'Verfassungsrevisioun opgefuerdert ginn ass, hir legislativ Prozedur iwwert d'Artikelen 46, 47 an 48 ze iwwerdenken. Ausserdeem huet d'Resolutioun d'Kommissioun gebieden, nach an dëser Legislaturperiod eng iwwerschaffte Propositioun vun der ganzer Verfassung virzeleeën.

D'Kommissioun vun den Institutiounen an der Verfassungsrevisioun huet déi Aarbechten opgeholl, an ech kann och soen, dass de Réexamen vun den Artikelen 46, 47, 48 ofgeschloss ass. Mir hu versicht, eng kohärent legislativ Prozedur vun Ufank un, wou de Projet, d'Proposition de loi abruecht gëtt, fir eng kohärent Prozedur auszeschaffen. Mir hunn doniewent och eng Rei aner Artikele vun der Verfassung nogepréift, a mir wäerten - ech mengen, dat kann ech soen - an deenen nächste Wochen den definitiven Text kënnen an der Chamber deponéieren.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, d'Grënn, fir den Artikel 34 vun der Verfassung ze änneren, hunn zënter dem 11. Dezember net geännert. D'Prozedur, déi den Artikel 114 virschreift, ass korrekt agehale ginn.

Ech bieden duerfir d'Chamber, dem ofgeännerten Artikel 34, esou wéi d'Chamber e mat enger grousser Majoritéit den 11. Dezember gestëmmt huet, och haut an engem zweete Vote guttzeheeschen.

Plusieurs voix.- Très bien!

M. le Président.- Merci, Här Meyers. D'Wuert huet elo déi honorabel Madame Colette Flesch.

Discussion générale

Mme Colette Flesch *(DP).*- Här President, léif Kolleegen, ech wëll un alleréischter Stell dem Rapporteur Merci soen an och besonnesch ervirsträichen, dass en elo a senger mëndlecher Interventioun ganz kloer op déi dräi Elementer agaangen ass: d'Revisioun, déi mer maachen, quant au fond, an der Form an an der Prozedur. Ech ka mech nëmme senge Wierder uschléissen.

Quant au fond, mengen ech, hätte mer e Schrëtt am Sënn vun der Modernisatioun vun eiser Verfassung gemaach, a mir hätten e Schrëtt gemaach an deem, wat de Conseil d'État a sengem Avis zu dësem Projet de loi genannt huet, d'Constitution écrite méi no ze bréngen un d'Constitution vécue, dat heescht eis Verfassung u Gegebenheeten unzepassen, wéi mer se bis elo ëmmer applizéiert hunn. Eng Verfassung aus dem 19. Jorhonnert, déi also der Terminologie no kann e bësse vereelst ausgesinn, mä déi a Realitéit eng Evolutioun matgemaach huet, déi zu deem gefouert huet, wat mer haut erliewen.

D'Prozedur ass agehale ginn, an ech mengen de Rapporteur huet och zu Recht drop higewisen, dass d'Erfahrung, déi mir mam Referendum gemaach hunn, dozou féiert, dass mir sollen ons gewëssen Iwwerleeunge maachen an ons froen, ob mer d'Gesetz net sollten adaptéieren, souwuel engersäits wat d'Zuel vun de Signaturë betrëfft, déi kënnen e Referendum ukuerbelen, wéi anerersäits zu den Délaien. Ech mengen, dat sinn Iwwerleeungen, déi mer wierklech musse mat an d'Diskussioun erabréngen.

Här President, mir haten als DP-Fraktioun virun dräi Méint, den 11. Dezember, dësen Text gestëmmt. Mir wäerten en och haut stëmmen. An ech soen awer derbäi, dass mer frou sinn, dass d'Verfassungskommissioun d'Suerge vun der Chamber, déi an der Motioun, déi den 11. Dezember beim éischte Vote, vun der Resolutioun, déi hei ugeholl ginn ass, mat iwwerholl huet an hir Aarbechten, dass si dee Réagencement vun der Verfassung, dee scho bal fäerdeg war, Enn November erëm op de Métier geholl huet, fir déi Suergen, déi hei an der Chamber ausgedréckt gi waren zu den Artikele 46, 47, 48, mä och zu aneren Artikelen, mat an hir Aarbechten eranzehuelen.

Dat ass geschitt an aller Rou, mat enger ganz grousser Suergfalt, mat enger ganz grousser Prudence, mä och mat deem néidege Wëllen, den Text un déi heiteg Begebenheeten unzepassen. Mir sinn elo an der Verfassungskommissioun, géif ech soen, an der allerleschter Ligne droite, mir hunn ech mengen nach dräi Sëtzungen, wou mer ons musse mat där Problematik beschäftegen, an da kann d'Verfassungskommissioun, erëm ënnert der Fieder vum Rapporteur Paul-Henri Meyers, e ganz kompletten, réagencéierten Text vun der Verfassung hei virun d'Chamber bréngen, an ech mengen, dat ass och wichteg.

Mir haten am Dezember an der Debatt bedauert, dass mer an der Lescht ze vill oft par bribes et par morceaux un der Constitutioun eppes geännert hunn. Experten hunn ons gesot, de Conseil d'État huet ons gesot, et wär un der Zäit, eng méi global Reform a Revisioun virzehuelen. Dat ass elo a ville laange Sëtzungswochen an dëser Legislaturperiod an der Verfassungskommissioun geschitt. Mir wäerte kënne virun Enn van dëser Legislatur en Text hei am Plenum vun enger Proposition de révision de la Constitution déposéieren, an et bleift dann der nächster Chamber iwwerlooss, sech domadder ze beschäftegen an dann zu engem Vote ze kommen.

Ech géif wënschen, dass et do méiglech ass, e kohärenten, revidéierten Text insgesamt unzehuelen, fir dass mer dann e bësse Rou an der Zukunft kréien an deem Domän vun enger ze vill oft répétéierter Revisioun stéckelchersweis vun der Verfassung, déi och de Conseil d'État a sengem Avis zu dësem Projet, dee mir haut diskutéieren, e bëssen un de Pranger gestallt huet.

Ech mengen also, mir hunn an dësem Zesummenhang œuvre utile gemaach. De Grand-Duc selwer huet a senger Chrëschtdagsusprooch drop higewisen, dass hien déi Reform absolut dréit. Mir géifen also mengen, dass mir deen Text ouni Hésitatioun haut solle fir d'zweet stëmmen.

Ech soen lech Merci.

Une voix.- Très bien!

M. le Président.- Merci, Madame Flesch. Den honorabelen Här Alex Bodry huet elo d'Wuert.

M. Alex Bodry *(LSAP).*- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, d'Ursaachen an d'Ëmstänn vun dëser Verfassungsännerung - Artikel 34 - sinn aussergewéinlech, an dat op verschidden Aart a Weis.

Et ass menges Wëssens déi éischte Kéier, wou eng Verfassungsännerung néideg gëtt opgrond vun Divergenzen an der Interpretatioun vun engem zentrale Verfassungsartikel tëschent verschiddene staatlechen Institutiounen, an net déi wéinegst: op där enger Säit d'Chamber an d'Regierung an op där anerer Säit eise Statschef, de Grand-Duc.

Et ass och déi éischte Kéier an iwwer 150 Joer, dass e Lëtzebuerger Statschef entretemps öffentlech déclaréiert huet, dass hien e gestëmmtene Gesetzesvirschlag vun der Chamber net wëllt sanktionéieren. De Grand-Duc setzt sech a setzt d'Land domadder dem Risiko vun enger regelrechter institutioneller Kris aus.

Vu verschiddene Säiten ass probéiert ginn, dee Risiko net zur Realitéit ginn ze loossen an dee Broch mat enger laanger Interpretatiounstraditioun vun eiser Verfassung net einfach esou an der Welt stoen ze loossen, mä derfir ze suergen, dass Rechtssécherheet kënnt. Rechtssécherheet, déi mir gemengt haten, dass se géif bestoen, mä déi awer opgrond vun deenen Interpretatiounsdivergenzen elo eng ganz aner Aktualitéit kritt huet.

Ech wëll nach eng Kéier soen, dass no Ausleeung vun der Verfassung, déi meng Partei, d'LSAP, mécht, et esou ass, dass de

Grand-Duc kee politeschen Akt däerf setzen ouni Géigenzeechnung vun engem Minister, deen domadder déi politesch Responsabilitéit fir den Akt vum Grand-Duc iwwerhëlt. Dat gëllt souwuel fir positiv Akte wéi och fir negativ Akten, dat heescht also eng Abstentioun, de Fait, eng gewëssen Handlung net wëllen ze maachen. Och esou e Refus zum Beispill, e gestëmmtent Gesetz guttzeheeschen, ënnerläit an eiser Interpretatioun dem Accord vun der Regierung, kann eigentlech de Statschef net ouni den Accord an d'Géigenzeechnung vun engem responsabele Minister maachen.

De Grand-Duc hat manifestement net déiselwecht Opfaassung, an duerfir huet hei missen en Auswee gesicht ginn. D'Regierung huet deen Auswee fonnt, an dat ass déi zweet Particularitéit: Et ass net eng Proposition de loi vun der Chamber, déi hei diskutéiert gëtt, mä et ass e Projet de loi vun der Regierung zur Verfassung, deen hei diskutéiert gëtt. E ganz rare Phenomeen och an eiser politescher Geschicht. D'Regierung huet dat gemaach no Consultatioun vun de Parteien iwwer hir Fraktiounspresidenten.

D'Léisung, dat wësse mer, besteet doranner, fir den Artikel 34 an deem Sënn ze änneren, dass d'Sanktioun, wat ee ka mat „guttheeschen? iwwersetzen, erauskënnt aus de Pouvoire beim Grand-Duc, an dass einfach d'Promulgatioun, dat heescht, déi einfach Akraaftsetzung vum Gesetz nach an de Kompetenze vum Grand-Duc bleift. Wéi gesot, och dat mécht en nëmme mat der Signature, der Géigenzeechnung vun engem responsabele Minister.

Ech wëll och soen, dass et zwar bedauerlech ass, dass et zu deem dote Schrëtt huet missen ënnert deenen Ëmstänn kommen, mä dass et op där anerer Säit esou ass, dass keng Partei, och net meng Partei d'Monarchie u sech a Fro stellt.

Une voix.- Très bien.

M. Alex Bodry *(LSAP)*.- Ënnert der Bedéngung allerdéngs, dass déi Monarchie sech aus der Politik eraushält, wat d'Verfassung ausdrécklech wëllt, an dass déi Monarchie effektiv iwwerparteiesch ass an dass se doduerch, dass se sech ausserhalb vun der politescher Ausenanersetzung beweegt, also iwwert de Parteie steet, och kann hirer Verfassungsmissioun nokommen, dat heescht d'Symbol eigentlech duerstelle vun der Pérennitéit vum Stat, d'Symbol vun der Eenheet a vun der Onofhängegkeet vum Lëtzebuerger Land.

Drëtt Particularitéit, dat ass, dass déi éischte Kéier och déi nei Prozedur vun der Verfassungsännerung iwwert den Artikel 114, dee jo an deem Sënn den 19. Dezember 2003 geännert ginn ass, voll duerchgespillt ginn ass. Et ass déi éischte Kéier, wou vun der neier Méiglechkeet Gebrauch gemaach ginn ass, dass Bierger kënne froen, iwwer Referendum den zweete Vote vun der Chamber ze ersetzen.

Bei där Geleeënheet hu mer awer och, wéi och schonn ervirgehuewe ginn ass, festgestallt, dass besonnesch d'Ausféierungsbestëmmunge vun där Dispositioun vun der Verfassung - d'Gesetz iwwert de Referendum - eng Rei vu Faillen huet, wou et noutwendeg ass fir nozebesseren op deem dote Punkt.

Dat gëllt fir dee ganze Volet vun dem Déclenchement eigentlech vun där doter Prozedur, d'Ënnerschréften an alles, wat mat deem zesummenhänkt, a schliesslech och d'Dauer vun de Prozeduren, wou a mengen Ae muss gewährleescht ginn, dass an dräi Méint déi ganz Prozedur vum Referendum muss ofgeschloss sinn, fir dass mer net och nach an zousätzlech Délaischwieregkeete komme mat de Prérogativë vum Parlament, wat den zweete Vote constitutionnel ugeet, a mir hunn als sozialistesch Fraktioun jo an der leschter Sitzung vun der zoustänneger Institutiounskommissioun gefrot, dass mer deen dote Punkt speziell nach sollen an enger vun den nächste Sitzunge vun där Kommissioun nach während dëser Mandatsperiod diskutéieren.

Mir betruechten och als LSAP-Fraktioun dës Verfassungsännerung vum Artikel 34 als éischt Etapp vun enger méi weiderféierender, méi globaler Reform vun eiser Verfassung, wou d'Stoussrichtung an eisen Aen déi ass, dass ee sech progressiv soll un de Monarchiemodell vu Schweden eruntaaschten. An enger éischter Phas si mer der Meenung - an déi Meenung huet sech als konsensfäeg ausgewisen -, dass ee sollt an eisem constitutionnelle System mat där Particularitéit ophéieren, wou formal gesinn de Monarch, de Grand-Duc, an deenen dräi Pouvoiren implizéiert ass, am legislativen, am exekutiven an am Pouvoir judiciaire. Dat ass eigentlech anormal.

Mir sinn der Meenung, dass de Grand-Duc eng Branche ass vum Pouvoir exécutif, dass en deen zesumme mat der Regierung exercéiert, ënnert der politescher Responsabilitéit vun der Regierung exercéiert, an dat solle mer textuell och esou an eis Verfassung eraschreiwen, an där neier Versioun, déi mer amgaange sinn zesummen hei an der Kommissioun ze finaliséieren.

Mir sinn der Meenung, dass, wa mer déi Aarbecht do an der Kommissioun ofgeschloss hunn - wou ech och wëll de flotte Klima vun Zesummenaarbecht ervirsträichen, deen an där Kommissioun ass, ënnert der kompetenter Féierung vun eisem President, dem Paul-Henri Meyers -, mer een Zil wäerten erreecht hunn, dass mer duerch eng nei Verfassung eng Grëtz méi Modernitéit an eng Grëtz méi Stabilitéit an d'Institutiounen hei vu Lëtzebuerg erabréngen; zwou Qualitéiten, déi mer besonnesch an dëse méi krisegezeechenten Zäite sécherlech brauchen. D'sozialistesch Fraktioun wäert natierlech eestëmmeg fir déi Modifikatioun hei vun der Verfassung stëmmen.

Merci.

Plusieurs voix.- Très bien.

M. le Président.- Merci, Här Bodry. D'Wuert huet elo den honorabelen Här Braz.

M. Félix Braz *(DÉI GRÉNG)*.- Merci, Här President. Déi gréng Fraktioun kann, wéi d'Virriedner och schonn, haut a relativ kuerze Wierder hir Zoustëmmung nach eng Kéier bréngen och beim zweete Vote iwwert d'Ännerung vum Artikel 34. Eise President a Rapporteur, den Här Meyers, huet am Résumé schonn alles gesot, wat ze soe war, a mir soen him och Merci fir säi Rapport.

Déi gréng Fraktioun hat den 11. Dezember hir Zoustëmmung beim éischte Vote ginn, wou et dorëms gaangen ass, déi eng soen eng institutionell Kris ze évitéieren, mir tendéieren nach ëmmer éischter dozou ze soen, dass mer dee Vote hu mussen huelen, fir aus enger institutioneller Kris erauszekommen. Si war méi reell wéi nëmmen theoretesch, mä mir waren awer och den 11. Dezember beim éischte Vote am Fong net ganz iwwerzeegt vun deem Text, dee mer votéiert hunn, an der Haaptsaach aus zwee Grënn.

Den éischte Grond: Well den Text, dee mer virleien haten, gekoppelt mat der institutioneller Praxis zu Lëtzebuerg, eiser Meenung no ganz kloer war. Et gouf eiser Meenung no kee Bedarf, fir den Text ze änneren. Dass mer et gemaach hunn, huet musse sinn, well net jiddwereen déi Aschätzung do gedeelt huet, a mer hu mat deem Vote eppes, wat eiser Meenung no kloer war, elo nach eng Kéier méi kloer gemaach.

En zweete Grond firwat mir net ganz iwwerzeegt waren, dass en huet mussen den Artikel 34 an där Form ofänneren, war, well mir der Meenung sinn, dass de Fait, dass mer dem Grand-Duc d'Obligation de sanction ofhuelen, eiser Meenung no e bëssen en porte-à-faux ass mam Text, an och mam Esprit vun eiser Verfassung.

De Grand-Duc huet opgrond vun aneren Artikelen eng Irresponsabilitéit. Fir alles dat, wat en ënnerschreift, muss d'Regierung riichtstoen, déi och virum Parlament responsabel ass. De Grand-Duc selwer ass fir keng eenzeg vu sengen Ënnerschréfte perséinlech responsabel. Déi Irresponsabilitéit, déi d'Verfassung accordéiert, ass och gekoppelt mam Fait, dass de Grand-Duc d'Obligatioun huet déi Texter ze sanktionéieren. En huet keng Responsabilitéit, huet awer och duerfir an eisem Text d'Fräiheet net, fir ze soen: Ech si mat deem Text net d'accord.

De Fait, dass mer d'Obligation de sanction elo gestrach hunn, fir aus där Kris séier, an ouni Délaien ze produzéieren, erauszekommen, huet eigentlech dem Grand-Duc d'Obligation de sanction ewechgeholl, an e kéint sech theoretesch elo dorobber beruffen, fir sech nach ëmmer, à couvert vun der Irresponsabilitéit, eventuell awer an d'Politik anzemëschen, wéi en et jo duerch säi Refus vun der Ënnerschréft ënnert d'Euthanasiegesetz gemaach huet.

Dat ass eiser Meenung no mat Sécherheet net positiv. Dat soll net nach eng Kéier geschéien. Dem Grand-Duc säi Rôle ass deen, fir d'Kontinuitéit vum Lëtzebuerger Land a vum Stat ze representéieren. De Grand-Duc muss iwwert de Parteie stoen, a voller Onofhängegkeet, an e muss kënnen all d'Lëtzebuergerinnen an d'Lëtzebuerger permanent glaubhaft a kredibel vertrieden, an dat geet nëmmen, wann de Grand-Duc sech zu 100% aus dem politeschen Alldagsgeschäft eraushält. Dat ass d'Aufgab vum Parlament a vun der Regierung.

Duerfir muss och d'Debatt, eiser Meenung no, weidergoen. D'Debatt muss weidergoe ronderëm de Rôle vum Grand-Duc, awer net nëmmen. Dat hu mer jo och an der Verfassungskommissioun gemaach. Mir hunn an de leschte Wochen, a sinn nach amgaang, weidergeschafft op deenen Texter, a mer wäerten déi och virum Enn vun der Legislatur zumindest kënnen déposéieren, fir dann an der nächster Legislatur doriwwer kënnen ofzestëmmen.

Mä d'Diskussioun muss weidergoen, och iwwert de Rôle vum Grand-Duc, notamment wat de Rôle vum Grand-Duc an der legislativer Prozedur betrëfft, oder par rapport zu den Instances judiciaires. Do muss eiser Meenung no ganz kloer eng Trennung an den Text drakommen. Nëmmen dat si modern an zäitgemëiss Institutiounen, wou déi doten Zort Vermëschungen, déi mer an der Realitéit an an der Praxis scho ganz laang net méi hunn, dass mer déi kloer Trennungen, déi modern Rechtsstaatlechkeet do net nëmmen an eiser Praxis hunn, mä och an eisen Text eranhuelen.

Duerfir plädéieren Déi Gréng, zënter dass mer déi Aarbechten am Joer 2004 an der Verfassungskommissioun ugefaangen hunn, ganz kloer derfir, dass mer dat, wat mer maachen, och an eiser Verfassung solle beschreiwen. Näischt manner an näischt méi, méi schwéier ass et net.

Mir hunn eng institutionell Praxis, déi allen demokrateschen Iwwerleeunge Rechnung dréit. Kommt mer beschreiwen dat och, wat mer maachen, an eiser Verfassung. Mat deem Prozess si mer amgaang, eiser Meenung no nach net ganz ukomm, a mer mussen déi Diskussioun duerfir weiderféieren, well eng Verfassung muss engem Land kënne Stabilitéit ginn. Si muss, iwwer Joren a Jorzéngten, kënne mat wéineg Ännerungen iwwert d'Ronne kommen.

Dat war an deene leschte Joren net méi de Fall. Mir hunn ëmmer méi oft a mat ëmmer méi kuerzen, ëmmer méi rapprochéierten Délaien d'Verfassung geännert. Dat ass och e séchert Zeechen duerfir, dass, an där aktueller Form, hir Iwwerliewensfäegkeet lues a lues amgaang ass sech op eng Prouf gestallt ze gesinn. Duerfir ass et gutt, dass mer elo ee méi grousse Worf maachen, wou mer erëm eng Kéier an eiser Verfassung Stabilitéit iwwer Joren a Jorzéngte kënnen hunn.

Mä si muss och kënnen aus der Vergaangenheet e Schratt no vir maachen, evoluéieren, an déi zwou Grondprémissë vun der Stabilitéit a vun der méiglecher Evolutioun, dat ass dat, wat mer mussen hikréien, fir dass mer eng Verfassung hunn, déi alle rechtsstaatleche Prinzipien am Joer 2009 kéint gerecht ginn.

Et ass déi éischte Kéier, Virriedner hunn dat scho gesot, dass mer den Artikel 114 an där Form uwenden. Och déi gréng Fraktioun schléisst sech deenen un, déi soen, dass een dat Gesetz eng Kéier misst kritesch op de Métier huelen. Et ass net ganz vernünfteg, wa fënnef Wielerinnen a Wieler eleng kënnen esou eng grouss Prozedur lasstrëppelen, wéi mer dat erlieft hunn. Et ass och eng Fro gestallt vun den Délaien, an deenen déi Prozedur do iwwert d'Bühn geet.

Do si ganz kloer Saachen am Gesetz frësch ze diskutéieren. Dat war alles sécherlech gutt gemengt a gutt intentionnéiert. Fakt ass awer: Mir gesi jo elo am Resultat, ob do net vläicht awer Upassungen a Pondératioune misste gemaach ginn, fir dass dat Gesetz an dat Instrument säi Sënn erfëlle kann, ouni dass dann duerfir, wann eppes manifestement vu kaum engem Bierger am Land gedroe gëtt, net awer dee ganzen Opwand vun enger grousser a schwéierfälleger Prozedur muss déclenchéiert ginn. Do sinn eiser Meenung no och nach Reflexiounen ze maachen.

Dat gesot, bréngt déi gréng Fraktioun och haut fir den zweete Vote vun der Ofännerung vum Artikel 34 hir Zoustëmmung. Mir hoffen, dass et elo esou ass, dass an Zukunft ni méi Gesetzer, déi d'Parlament votéiert huet, wäerte gebremst ginn. Net déi Gesetzer, déi nach solle kommen, an och net déi Gesetzer, déi scho gestëmmt sinn.

Ech soen lech Merci.

M. le Président.- Merci, Här Braz. Lescht ageschriwwe Riednerin ass déi honorabel Madame Lydie Err.

(Interruption)

M. le Président.- Dir waart net ageschriwwen, Här Henckes. Loosse mer elo d'Madame Err schwätzen, an da kommt Dir un d'Rei.

Mme Lydie Err *(LSAP)*.- Dir Dammen an Dir Hären, mam Jean Huss, dee leider haut verhënnert ass, de Co-Auteur vun der Virlag zu engem Stierfhëllefgesetz, wëll ech hei widderhuelen, dass mir mat där Virlag kengesweegs d'Absicht haten an och net d'Prétentioun d'Institutioune vu Lëtzebuerg an d'Wackelen ze bréngen. Dat ass geschitt a wéi ëmmer ass et esou, dass finalement näischt esou schlecht ass, dass et net fir eppes gutt ass.

Schlecht war et, well eigentlech d'Verfassung, wéi se haut ass, net respektéiert ginn ass.

Gutt war et, well et eis erlaabt huet a ganz schneller Zäit en Auswee aus dëser potenzieller institutioneller Kris ze fannen an doriwwer eraus eis Aarbechten zu enger genereller Verfassungsreform total ze iwwerkucken, fir ze probéieren net nëmmen dat, wat an den Texter steet, un eis Praxis unzepassen, mä all méiglech falsch Interpretatioun, déi op engem Text aus dem 19. Jorhonnert kann erageluecht ginn.

Trotz géigesäiteger Praxis zënter iwwer 100 Joer hu mer also opgepasst, dass och op aneren Artikelen, wou kéint Ulass kommen eng falsch Interpretatioun ze maachen, déi Méiglechkeeten aus der Welt geschaf ginn.

Soumadder kann ee soen: „sweet and sour". Sour, well et eis natierlech forcéiert huet déi mise en vigueur vun engem Gesetz, fir dat mir eis vill agesat hunn, ze vertagen. Sweet, well et eigentlech ganz gutt ass, wann ee Problemer, déi sech stellen, ka schnell léisen.

De Beweis ass domadder erbruecht, dass, wann d'Regierung an d'Chamber wëllen, bal dat Onméiglechst méiglech ass. Dat heescht, an zéng Deeg hate mer en Text net nëmme revidéiert, mir haten en aviséiert, mir haten en diskutéiert, adoptéiert an der Kommissioun an duerno hei praktesch unanime - wann ech mech richteg erënneren - oder mat klenger Ausnahm ugeholl.

An interessant war et och, dass dëst Beispill et erlaabt huet d'Uwendung vun der neier Prozedur vum Referendum ënner Prouf ze stellen a festzestellen, wat de Rapporteur hei richteg gesot huet: éischtens ass et kloer eng Geleeënheet eng Verfassungsreform, wat eng wichteg Saach ass, och dobaussen an d'Diskussioun ze bréngen; an zweetens d'Gesetz op seng Ugepasstheet un d'Realitéite vun haut ze testen.

An do sinn ech mat all menge Virriedner bis elo d'accord, fir ze soen: Wann de Prinzip vun engem Initiativreferendum…

(Coups de cloche de la Présidence)

…amplaz vum zweete Vote bei enger Verfassungsreform net ze contestéieren ass, esou ass et gradesou kloer, dass d'Konditioune vun deem Gesetz musse revidéiert ginn. Et kann net sinn, dass e Gesetz, wat zwee, dräi, véier oder fënnef Leit net an de Krom passt, iwwert de Wee vun enger Verfassungsreform dozou féiert onnéideg Zäit ze verléieren, och dann, wann ee praktesch scho vun Ufank u weess, dass déi Initiativ zu engem Nullresultat condamnéiert ass.

Duerfir ass et evident, dass déi Revisioun, déi am Fong ënnerwee war schonn e puer Joer an déi elo kënnt, de Schlusspunkt setzt vun enger Diskussioun, déi haut am Fong nëmmen eng Etapp duerstellt. Eng Etapp, déi wichteg ass an déi et hoffentlech erlaabt an Zäit vun enger Woch dat Gesetz, op dat mer waarden oder op dat vill Leit waarden - mat mir zesummen och -, a Kraaft ze setzen.

Well soss hu mer trotz allen Efforten, déi hei gemaach gi sinn, fir eng Kris - d'Démissioun vum Grand-Duc, d'Démissioun vun der Regierung, direkt Neiwahlen - ze évitéieren. Soss hu mer déi an enger Woch, déi mer wollte virun dräi Méint évitéieren. Ech hoffe jo, dass de Grand-Duc verstanen huet ëm wat et haut geet.

Et ass kloer, dass de Grand-Duc, wéi all Privatpersoun am Land, d'Recht op eng perséinlech Meenung huet, mä et ass gradesou kloer, dass hie kee Recht huet op eng politesch Meenung an och net op e politesche Comportement. Dat ass a senger Funktioun net virgesinn. Wann hien dat wëllt, huet hien natierlech d'Wiel. Hie ka sech wéi mir alleguerten hei zur Wahl stellen. A wann en da gewielt ass, da kann e seng perséinlech Meenungen zu politeschen Themen hei op dëser Tribün aus-

drécken. A senger aktueller Funktioun wäert dat a kann dat net de Fall sinn; och dann net, wa mer eis Verfassung - wéi ech elo hoffen - deemnächst ëmgeännert hunn.

Duerfir wollt ech am Fong zum Schluss nach just eng Kéier soen, dass somme toute déi Prozedur, déi mer ongewollt hei ageschloen hunn, e Schrëtt an déi richteg Richtung ass, déi et eis erlaabt deen zweete Schrëtt, dee mer wëlles haten e bësselche méi grouss ze huelen, an dass een duerfir ka soen, dass et somme toute eng ganz gutt Saach war, wat passéiert ass, wa mer d'Endresultat, wat mer lues a lues ofgesinn, elo an d'A faassen.

Ech wëll virun allem och de Memberen an der Kommissioun a besonnesch dem President aus där Kommissioun soen, wat fir eng Freed et ass bei esou wichtege Froe wéi där heiter zesummenzeschaffen an iwwert d'Parteigrenzen eraus sech d'accord ze maachen op Froen, wéi dat an anere Kommissiounen, wou et méi ëm politesch Aspekter geet, net esou oft de Fall war. Och dat ass somme toute als en Avantage ze gesinn.

Ech brauch den Accord vu menger Fraktioun net ze bréngen. Ech géif en awer gäre widderhuelen, obscho mäi Parteipresident deen hei scho bruecht huet.

Ech soen lech Merci.

Plusieurs voix.- Très bien!

M. le Président.- Merci Madame Err. Den Här Henckes huet d'Wuert nach gefrot.

M. Jacques-Yves Henckes *(ADR)*.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, d'ADR hat den 11. Dezember dës Verfassungsännerung matgedroen a mir wäerten haut och an zweeter Liesung dës Verfassungsännerung matstëmmen. Ech wëll dem President-rapporteur vun der Institutiounskommissioun villmools Merci soen, well en huet effektiv a ganz treffende Wierder d'Problematik hei duergestallt.

Mir si fir de Grand-Duc, mä mir mengen awer mir missten en dovunner entbannen, fir a politesch Prozesser mat implizéiert ze ginn.

Dat Zweet, wat wichteg schéngt, dat ass, datt mer och mussen déi Gesetzgebung iwwert d'Aart a Weis, wéi e Referendum op Volleksinitiativ soll duerchgezu gi bei Verfassungsännerungen, revidéieren. Ech erënnere mech, datt ganz oft scho gesot ginn ass, datt fënnef Wieler e bësselche wéineg wiere fir eng Verfassungsännerung a Fro ze stellen.

Elo gëtt et natierlech d'Debatt wéi een dat soll maachen. Et däerf natierlech elo net esou goen, datt déi Lat elo esou héich gesat gëtt, datt herno de Referendum nure méi eng Theorie gëtt. Well et ass wichteg, datt d'Bierger, wa se et fir néideg fannen, sech kënnen an deem Verfassungsprozess mat äusseren an och hir Meenung uginn. An ech begréissen och dofir, datt de Rapporteur de Mérite vun deem Gesetz ervirgestrach huet.

Déi aner wichteg Reform, déi mer amgaange sinn ze diskutéieren, dat ass déi global Revisioun vun onser Verfassung. Ech fannen dat eng ganz gutt Iddi, datt mer fir d'éischte Kéier, mengen ech, datt dës Chamber besteet, virun de Wahlen en Text virleien hunn, dee ka mat de Bierger dobaussen diskutéiert ginn.

Normalerweis ass et esou, datt gesot ginn ass, datt déi an déi Artikele kënne revisabel erkläert ginn, mä et wosst keen wat da géif finalement drakommen. Dës Kéier wäerte mer en Text zur Verfügung hunn, iwwert deen da gesot ka ginn, ob ee bei allen Artikelen oder bei verschiddenen Artikelen dermat d'accord ass oder net d'accord ass. Dat wäert deen Ablack op jidde Fall zu enger méi demokratescher a méi fundamentaler Debatt féieren. An dat ass eppes, wat vun onser Säit aus op jidde Fall fundamental begréisst gëtt.

Dat gesot, wëll ech nach eng Kéier den Accord vun der ADR zu dëser Verfassungsrevisioun bréngen.

Une voix.- Très bien!

M. le Président.- Merci, Här Henckes. Fir d'Regierung huet den Här Vizepremier Jean Asselborn d'Wuert gefrot.

M. Jean Asselborn, *Vice-Premier Ministre*.- Här President, ech wëll dat ganz kuerz maachen, wat déi meescht Fraktiounen hei gemaach hunn, a fir d'alleréischt dem Här Paul-Henri Meyers e grousse Merci soe fir déi vill Aarbecht, déi e mécht mat senge Leit alleguerten an der Kommissioun, fir eis Verfassung erëm op Trapp ze kréien, an och an dësem spezielle Punkt.

Aus menger Siicht wëll ech just hei soen, dass dat Resultat, wat sech ubahnt de Mëtteg, jo héchstwahrscheinlech kee knappt Resultat wäert ginn. Dee Vote de Mëtteg hei an der Chamber ass gutt fir d'Chamber; en ass och gutt fir d'Regierung; en ass och gutt fir de Grand-Duc - dat Resultat -; an en ass gutt fir d'Essenz vun eiser Rechtstaatlechkeet.

Merci.

M. le Président.- Merci, Här Minister. Da komme mer elo zur definitiver Ofstëmmung. Nach eng Kéier, wéi gesot, de Vote par procuration ass net erlaabt.

Second vote constitutionnel

De Projet de révision vum Artikel 34 vun eiser Verfassung ass ugeholl mat 52 Jo-Stëmmen.

Ont voté oui: Mmes Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mmes Christine Doerner, Marie-Josée Frank, Fabienne Gaul, M. Marcel Glesener, Mme Françoise Hetto-Gaasch, MM. Ali Kaes, Paul-Henri Meyers, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Marcel Sauber, Jean-Paul Schaaf, Marco Schank, Marc Spautz, Mme Martine Stein-Mergen, MM. Fred Sunnen, Lucien Thiel, Lucien Weiler et Michel Wolter;

MM. Marc Angel, Alex Bodry, John Castegnaro, Mme Claudia Dall'Agnol, M. Fernand Diederich, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein, Roger Negri, Jos Scheuer, Romain Schneider, Roland Schreiner et Mme Vera Spautz;

MM. Eugène Berger, Xavier Bettel, Mme Anne Brasseur, M. Fernand Etgen, Mme Colette Flesch, MM. Charles Goerens, Claude Meisch et Carlo Wagner;

MM. Claude Adam, François Bausch, Félix Braz, Camille Gira, Henri Kox et Mme Viviane Loschetter;

MM. Gast Gibéryen, Jacques-Yves Henckes, Jean-Pierre Koepp et Robert Mehlen.

Domadder, Dir Dammen an Dir Hären ass dëse Punkt definitiv ofgeschloss. Mir kommen dann zum éischte Projet de loi, dee mer haut de Mëtteg op eisem Ordre du jour hunn. Et ass d'Ofkommes tëscht der Europäescher Unioun a Montenegro. D'Wuert huet elo de Rapporteur vun dësem Projet de loi, den honorabelen Här Angel.

2. 5850 - Projet de loi portant approbation de l'Accord de stabilisation et d'association entre les Communautés européennes et leurs États membres, d'une part, et la République du Monténégro, d'autre part et de l'Acte final, signés à Luxembourg, le 15 octobre 2007

Rapport de la Commission des Affaires étrangères et européennes, de la Défense, de la Coopération et de l'Immigration

M. Marc Angel *(LSAP), rapporteur*.- Här President, Här Minister, léif Kolleeginnen a Kolleegen, et geet hei wéi gesot ëm en Accord de stabilisation et d'association mat Montenegro. Duerfir erlaabt mer, ugangs ganz kuerz eng Introduktioun iwwert dat Land ze maachen. Et ass e Land, wat 13.800 km² huet, also e bësse méi wéi fënnefmol méi grouss wéi eist Land ass. Et huet 680.000 Awunner. D'Haaptstad heescht Podgorica. An et grenzt un Albanien, u Bosnien, u Kroatien, un de Kosovo an u Serbien. An et huet 293 km Küst un der Adria.

Et ass e Land mat enger grousser reliéiser an och ethnescher Diversitéit. Dee gréisste Grupp, dat sinn d'Montenegriner. Si stellen 43% vun der Populatioun duer, gefollegt vun de Serben 32%, d'Bosniaken 8%, a 5% Albaner. Och d'Relioune 74% Orthodox, 17% gehéieren dem Islam zou an 3,5% sinn et Katholiken.

Ech wollt zu där Diversitéit eng Remarque maachen. Et liest een iwwerall, dass de Conseil de l'Europe a ville Berichter constatéiert, dass déi Relations interethniques an interreligieuses exzellent an deem klenge Land fonctionnéieren.

Et ass e Land, wat 14,7% Chômage huet, a 7% vun der Bevölkerung liewen ënnert der Aarmutsgrenz. Wirtschaftlech ass dat Land opgebaut op Agrikultur, Stol, Aluminium, an Tourismus ass eng Branche, déi sech nach an deenen nächste Joren do wäert développéieren.

Deen Accord de stabilisation et d'association schreift sech an de Processus de stabilisation et d'association um Westbalkan an. Dir wësst vläicht, dass dat fréiert Jugoslawien säit 1980 en Accord de coopération mat der Europäescher Unioun hat. 1990 wollt d'Unioun hir Relatioune mat Jugoslawien verbesseren, verdéiwen a verstäerken. Dozou ass et net komm, well jo 1991 de Krich ausgebrach ass a Jugoslawien verfall ass. Do huet déi Situatioun sech geännert an d'Relatiounen zwëschent der Unioun an dem Balkan hu sech dorop begrenzt, Gestion de crise ze maachen, Rekonstruktioun. An an den 90er Joren ass haaptsächlech deene Besoins urgents Rechnung gedroe ginn.

1999, wéi d'Situatioun sech am Balkan berouegt huet, huet d'Unioun dunn dee Processus de stabilisation et d'association fir dee ganze Westbalkan an d'Liewe geruff. An dëst ass e progressiivt Partenariat mam Zil, eben d'Stabiliséierung vun där Regioun an och do eng Fräihandelszon opzebauen. D'EU huet dat Ganzt begleet mat Programme-d'assistancen an och mat grousser finanzieller Hëllef.

Esou en Accord, iwwert dee mer haut jo ofstëmmen, en Accord de stabilisation et d'association, ASA genannt, ass am Fong d'Rumm fir d'Relatiounen zwëschent der EU an de Westbalkanlänner, fir dass een dee Processus kann ëmsetzen. A fir all Land ass natierlech deen ASA op d'Spezifissitéite vun deem Land adaptéiert. An all Kéiers gëtt och ëmmer ënnerstrach d'Wichtegkeet vun der regionaler Zesummenaarbecht.

Mir hunn esou en ASA hei am Haus 2003 mat der fréierer jugoslawescher Republik vu Mazedonien ugeholl, och mat Kroatien. Virun engem Joer war ech Rapporteur iwwert den ASA mat Albanien, an et ass och elo een ënnerschriwwe mat Bosnien-Herzegowina a mat Serbien, an dee mat Montenegro ass de 15. Oktober 2007 hei zu Lëtzebuerg ënnerschriwwe ginn.

Montenegro huet, wéi Der wësst, 2006 am Juni sech onofhängeg erkläert a sech getrennt vu Serbien. Do sinn direkt am September d'Négociatioune lassgaangen an et huet ee Joer gedauert. Am Oktober 2007 konnt dat ënnerschriwwe ginn.

Sou en ASA ass en Accord mixte, dee souwuel communautaire wéi och national Kompetenze couvréiert, an doduerch muss deen ASA natierlech och vun eise Kolleegen am Europaparlament guttgeheescht ginn a vun deene 27 Memberstate ratifizéiert ginn - dat, wat mir haut hei maache wäerten.

D'Objektiver sinn, éischtens, d'Effortë vu Montenegro ze ënnerstëtzen, fir seng Demokratie a seng Rechtsstaatlechkeet ze renforcéieren.

Zweetens geet et dorëm, bäizedroen zur politescher, wirtschaftlecher an institutioneller Stabilitéit vu Montenegro an doriwwer eraus der ganzer Regioun.

En drëtt Objektiv ass en appropriéierte Kader ze schafe fir de politeschen Dialog, fir dass sech enk politesch Relatiounen zwëschent der EU a Montenegro entwéckele kënnen.

Véiertens geet et dorëm, duerch d'Unnäherung vun der Legislatioun vu Montenegro un déi communautaire Législatioun déi wirtschaftlech an international Zesummenaarbecht ze stäerken.

An dat fënneft Objektiv ass, d'Beméiunge vu Montenegro ze ënnerstëtzen, fir d'Transitioun zu enger Économie de marché ze achevéieren.

E sechst Objektiv ass et, déi ekonomesch Relatiounen ze stäerken a wéi gesot progressiv eng Fräihandelszon zwëschent der EU a Montenegro ze schafen.

An e siwent a lescht Objektiv, wat ech scho virdrun erwähnt hunn a wat a ville Punkte vun engem ASA erëmkënnt, ass - wéi gesot - déi regional Zesummenaarbecht ze encouragéieren.

Niewent deene siwen Objektiver, déi och am Artikel 1 vum ASA stinn, ass dee ganzen Accord an zéng Titren agedeelt. An ech wäert just op dee leschten, deen 10. Titre, deen „Dispositions institutionnelles, générales a finales" ganz kuerz agoen.

Et gëtt e Conseil de stabilisation et d'association, do si Memberen dra vum Conseil vun der Unioun a vun der Europäescher Kommissioun engersäits, an anerersäits Membere vun der montenegrinescher Regierung. An dee Conseil superviséiert d'Applikatioun an d'Ëmsetze vun dësem ASA. An dee Conseil kann assistéiert gi vun engem Comité de stabilisation et d'association. An um parlamentareschen Niveau gëtt och déi Ëmsetzung superviséiert a verfollegt um Niveau parlementaire vun enger Kommissioun, déi aus Europaparlamentarier an aus montenegrinesche Parlamentarier besteet.

De Statsrot mécht e kuerzen Avis a widderhëlt nach eng Kéier d'Objektiver vun deem Processus de stabilisation et d'association. E rappeléiert, wéi eng ASAe mir schonn am Haus ëmgesat hunn. An e weist nach eng Kéier op d'Wichtegkeet hin, dass déi Länner am Westbalkan musse mam Tribunal international pénal fir Ex-Jugoslawien zu Den Haag ganz enk zesummeschaffen.

Dir wësst, dass Serbien och en ASA ënnerschriwwen huet an dass do eis hollännesch Frënn nach Schwieregkeeten hunn. Déi soen, d'Serbe géifen net genuch mat deenen zesummeschaffen. Hei gëtt rappeléiert, dass all déi Länner an där Regioun forcéiert sinn a sollen do enk mat Den Haag zesummeschaffen. Dat ass also e Rappel vum Statsrot.

Ech wollt ofschléissen, andeem ech dorun erënneren, dass, wéi mer de Rapport an der Kommissioun haten, eise President vun der Kommissioun, de Ben Fayot, erënnert huet, dass dat hei nees e Schrëtt ass, wou mer duerch e Vertrag Länner am Westbalkan méi eng renforcéiert Kooperatioun ubidden, si méi no un d'EU erubréngen.

An Dir wësst, déi lescht ASAen, déi mer hei am Haus haten - Kroatien an Albanien -, déi Länner hu mëttlerweil de Statut vu Pays candidats erreecht. An dat wäert enges Daags…

(Interruption)

Kroatien! Pardon, entschëllegt, Kroatien. Albanien ass derbäi, dorun ze schaffen.

Mä op jidde Fall…

Mazedonien, pardon. Bon, Kroatien op jidde Fall. Dat gesot…

(Brouhaha général)

Gesitt Der, et ass eng komplizéiert Situatioun am Westbalkan.

Ech schléissen duerfir of,…

(Hilarité)

…andeem ech den Accord gi vu menger Fraktioun.

Merci.

Plusieurs voix.- Très bien!

(Brouhaha général)

M. le President.- Merci dem Här Rapporteur. Wa soss keng Fraktioun méi eppes den Ausféierunge vum Rapporteur zouzefügen huet,…

(Brouhaha général)

…da komme mer zu der Ofstëmmung vun dësem Projet.

Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

De Projet de loi 5850 ass eestëmmeg ugeholl mat 58 Jo-Stëmmen.

Ont voté oui: Mmes Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mmes Christine Doerner, Marie-Josée Frank, Fabienne Gaul, MM. Marcel Glesener, Norbert Haupert (par M. Lucien Clement), Mme Françoise Hetto-Gaasch, MM. Ali Kaes, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar (par Mme Martine Stein-Mergen), Marcel Oberweis, Gilles Roth, Marcel Sauber, Jean-Paul Schaaf, Marco Schank, Marc Spautz, Mme Martine Stein-Mergen, MM. Fred Sunnen, Lucien Thiel, Lucien Weiler et Michel Wolter;

MM. Marc Angel, Alex Bodry, John Castegnaro, Mme Claudia Dall'Agnol, M. Fernand Diederich, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein, Mme Lydia Mutsch (par M. Alex Bodry), MM. Roger Negri, Jos Scheuer, Romain Schneider, Roland Schreiner et Mme Vera Spautz;

MM. Eugène Berger, Xavier Bettel, Mme Anne Brasseur, M. Fernand Etgen, Mme Colette Flesch, MM. Charles Goerens, Paul Helminger (par M. Xavier Bettel), Alexandre Krieps (par M. Claude Meisch), Claude Meisch et Carlo Wagner;

MM. Claude Adam, François Bausch, Félix Braz, Camille Gira, Jean Huss (par Mme Viviane Loeschetter), Henri Kox et Mme Viviane Loschetter;

MM. Gast Gibéryen, Jacques-Yves Henckes, Jean-Pierre Koepp et Robert Mehlen.